Anul LXXXVII — Sibiu, 8 Octommvrie 1939 — Nr. 41

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mit

APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Politică și religie

Nici când politicul n'a exercitat o influință atât de puternică în viața omului ca în timpul de azi. Popoare întregi hălăduiau în timpurile mai vechi în forme tihnite și neschimbate de viață, nefiind conturbate cu veacurile de factori istorici noui, de tălăzuiri cari să pună în mișcare masse vaste de omenire și cari să schimbe radical stările de lucru moștenite din timpuri imemorabile. Azi nu numai că nu se mai găsesc popoare cari să se poată bucura de asemenea liniște, dar nu se mai găsesc nici măcar indivizi, oricât de retras le-ar fi locul în care se află și oricât de modest rolul social. Politicul e azi ca o schimbare continuă de climat, care își arată imediat influința asupra oricărei ființe. El angajează azi totalitatea făpturilor omenești și e de un dinamism neostenit și de un radicalism neîndurat în intențiile de cari e purtat față de stările anterioare.

Politicul este, ca să prindem într'un rezumat caracterele lui contimporane, în gradul maxim *universal*, *dinamic* și *radical*. El e *totalitar* și *fanatic*, pretinzând să angajeze pe om în întregimea gândurilor și posibilităților sale și neadmițând rezerve sau deosebiri de vederi.

Toate acestea îi dau o notă de *violență*, dela care nu e decât un pas până la *răsboiu*. Violența și răsboiul se propovăduesc și se practică azi fățiș și cu mândrie. Azi cei ce le practică nu mai caută nici o scuză pentru ele, ci le afirmă ca doctrină, ca dovadă de superioritate și de drept de stăpânire.

Se spune azi că în violența dusă până la răsboiu și în voința de a stăpâni asupra altora se manifestează bărbăția inșilor și a popoarelor, adevăratul sens al existenții și dreptul de-a fi. Numai acestea ar creia istoria, numai prin ele viața s'ar ridica pe culmile înalte ale demnității omenești.

Dacă dăm însă la o parte vălul țesut de asemenea cuvinte pretențioase, fața politicului de azi ni se descopere ca o concretizare și ca o acumulare a tot ce-i patimă omenească.

Creștinul, care vorbește despre mântuirea lumii numai pentrucă afirmă originea ei în actul creator al lui Dumnezeu, nu disprețuește nici politica, și nici istoria, ca factori determinați în bună măsură de puterile și de aspirațiunile firești ale omului. Dar el concepe politica și istoria într'un sens mai înalt și mai nobil de cum e moda să fie înțelese acestea azi.

Politica, în înțelesul care cinstește cu adevărat pe cel care o face, este strădania de-a asigura prin întrebuințarea morală a tuturor puterilor proprii și ale concetățenilor, existența trainică a statului și cât mai bune condiții pentru viața pământească a poporului. Politica este gospodărire a vieții pământești colective, care ca și gospodărirea vieții particulare nu e de loc necesar să uzeze de ceeace-i imoral și să stea în contrazicere cu religia care, pe arena vieții pământești asigurată în bună parte de politică, pregătește sufletul pentru viața cea veșnică. Politica, în sensul nobil al cuvântului, ca grije de soartea colectivității în care ești așezat, face parte din morală și poate fi chiar cea mai înaltă parte din morală dacă nu depășește o clipă legile morale în acțiunea ei.

Se spune că o politică întru totul morală nu mai e politică și nu e în stare să apere și să întărească un stat și un popor. Dar această judecată vine numai din faptul că nu s'a încercat și nu se încearcă niciodată și nicăiri o asemenea politică, nu din alt motiv, ci numai pentrucă oamenii cari fac politică, neavând destulă tărie nu se pot desface de practica unor metode imorale în activitatea lor. Dacă s'ar încerca într'un stat un timp mai îndelungat o politică deplin morală, cu siguranță că acel stat ar face progrese uimitoare în întărirea lui. Căci morala nu cere bunăoară unui stat să nu se înarmeze pentru apărare, să nu dorească o continuă înălțare a cetățenilor săi, o întrecere cu alte state și popoare. Dar îi cere ca toate acestea să le nizuiască prin munca și prin sobrietatea conducătorilor și a întregului popor.

Cine ar putea spune că un popor trăind după cea mai severă îndrumare creștină, n'ar putea ajunge un popor tare, biruind toate obstacolele și scăpând de parazitismul oricărei nații ce-l primejduește?

O astfel de politică n'ar fi de loc desagreabilă și periculoasă pentru ordinea lumii, chiar dacă ar fi universală, chiar dacă ar angaja și ar influința pe toți cetățenii dela mic la mare. Iar dinamismul și radicalismul înțeles ca scrupulozitate morală n'ar face decât să-i sporească eficacitatea ei binecuvântată. Locul violenții și al fanatismului l-ar deține într'o asemenea politică voința încordată în urmărirea țelurilor bune și în convingerea a cât mai mulți despre bunele intenții și despre superioritatea metodelor ei. La răsboi nu s'ar recurge decât în cazuri de legitimă apărare sau pentru repararea unor prea evidente și obiectiv recunoscute și neîntemeiate nedreptăți seculare, după epuizarea tuturor celorlalte mijloace de-a le înlătura.

Numai o astfel de politică și-ar putea legitima un oarecare totalitarism, o angajare deplină a tuturor puterilor sufletești și fizice ale insului, căci o desăvârșită aservire a insului în slujba celor mai ireproșabile acțiuni și scopuri morale, nu-i va fi spre stricăciune nici lui personal, ci-l va ajuta să-și desăvârșească, în gradul cel mai înalt, chipul de om și să-și împlinească adevărata destinație, care nu e numai materială, ci și spirituală, nu e numai pământească, ci mai ales cerească. Numai două condiții i s'ar cere acestui totalitarism, inspirat de cea mai severă și mai înaltă moralitate, ca să fie justificat de creștinism, ca să realizeze idea totalitarismului în sensul cel mai nobil și cel mai moral: 1. să câștige omul, în totalitatea lui de trup și suflet, prin intermediul libertății lui, prin convingere, ceeace de altfel afirmă că îndeplinește totalitarismul modern, fără ca prin aceasta să împlinească celelalte condiții, și 2. să nu excludă ca unii sau alții din cetățenii cărora le este impus, să-și interpreteze obligațiile cari îi absorb total ca o slujbă nu numai în favoarea obștii din stat, ci și ca o slujba către Dumnezeu. Prin urmare totalitarismul politic să nu impună și o singură interpretare a eforturilor pe cari le poate cere să fie în întregime puse în slujba statului și a națiunii, să nu fie și un totalitarism de interpretare cu alte cuvinte, ci numai de muncă, de strădanie, sufletească și fizică.

O astfel de politică totalitară nu împedecă pe om dela mântuire, ci e tocmai cale spre mântuire, știut fiind că la Dumnezeu nu ajungem ocolind faptele și îndatoririle noastre către oameni, ci prin acestea, dar așa ca să nu uităm că nu acestea sau altceva creat sunt scopul ultim, ci Dumnezeu. Să nu uităm că la capătul lor e Dumnezeu. Să lucrăm neîncetat pentru aproapele, dar să lucrăm gândind neîncetat că așa ne apropiem de Dumnezeu.

Numai așa politicul se poate încadra în religios.

Se va spune: dar o astfel de politică, chiar dacă ar fi în stare să asigure și să întărească existența statelor și a popoarelor, e un lucru ideal și niciodată nu va fi practicată de oameni. De aceea e în zadar să mai vorbim despre ea.

Dar nu e de loc în zadar. Privirea la această imagine a politicii cu adevărat morale, ne spune măcar un lucru: că politica ce se face de fapt nu e morală, sau nu deplin morală. Cel puțin îi taie pretenția politicii de fapt de-a pretinde că este morală și deci exemptă de sub judecata creștină, ba chiar chemată să oblige pe creștini de-a se conforma întru totul ei.

La lumina politicii așa cum trebue să fie, vedem politica reală cu scăderile ei monstruoase și, ca creștini, ne putem ferì de-a o practica în forma ei actuală sau de-a ne încadra și sufletește în lozincile și metodele ei. Tot pe această comparație a ce este cu ce trebue să fie, creștinismul își întemeiază motivul de-a se socotì mai presus de politică, nu mai prejos de ea, și de-a lupta pentru înălțarea ei. Căci chiar dacă nu vom putea înălța politica reală până la imaginea ei ideală, nu e mai puțin adevărat că străduința de-a o apropia de ea este necesară, căci altfel se rostogolește într'o tot mai înfricoșată sălbătăcie și imoralitate, care nu numai că nu va crea istorie, ci va aduce haosul total în viața omenească.

D. STĂNILOAE

Nr. 10.869/1939.

Notificare oficială

Luni, în 16 Octomvrie a. c. e Ziua nașterii Augustului nostru Rege, Carol al II-lea. Din acest prilej se va slujì la toate sfintele altare Doxologia prescrisă și rugăciunea de implorare a binecuvântării Domnului asupra iubitului nostru Suveran.

Strânși uniți în jurul Tronului, Țara și Poporul își dau seamă că glorioasa moștenire, asupra căreia veghează Augustul nostru Suveran, stă sub ocrotirea lui Dumnezeu, iar Regele e orânduit să ne cârmuească. Mântuește Doamne pe Rege și cu crucea Ta pazește pe supușii Lui!

Sibiu, 2 Octomvrie 1939.

Consiliul arhiepiscopesc

Inființarea ministerelor ordinei publice și propagandei

M. Sa Regele a semnat decretul-lege prin care se înființează următoarele ministere:

1. Ministerul ordinei publice;
2. Ministerul propagandei naționale.

Ministerul ordinei publice are în atribuțiunile sale conducerea poliției generale a statului și jandarmeriei.

Ministerul propagandei naționale are atribuțiunile îndeplinite astăzi de subsecretariatul de stat al presei și propagandei.

Vizită ministerială. *Dnii Dr. N. Zigre, ministrul cultelor și S. Dragomir, ministru pentru minorități, au fost în 3 l. c. la Sibiu, unde au participat la ședința reprezentanței Fundației Gojdu și a Consistorului mitropolitan, ai căror membri sunt.*

In aceeaș zi, dl ministru Dr. N. Zigre a vizitat primăria municipiului Sibiu și a luat contact cu dl primar Dr. S. Pop, discutând mai multe chestiuni privitoare la departamentul de culte și arte.

Nr. 9398/1939.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că Preotul Aurelian Oprean dela parohia Mihăiești, județul Hunedoara, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc, a ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar fără nici o reținere, ajutorul de înmormântare de Lei 15.000 (Lei cincisprezecemii) după soția sa Silvia, decedată la 10 August 1939.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 16 Septemvrie 1939.

Consiliul Arhiepiscopesc

Apelul guvernului către țară

Dl preşedinte al consiliului de miniştri, C. Argetoianu a adresat un vibrant apel la cumințenia tuturor, la unirea sufletelor româneşti sub conducerea M. Sale Regelui şi sub steagul țării.

Să urmăm cu toții, a spus dl C. Argetoianu, căile intereselor noastre naționale, să ne strângem într'un mănunchi de neînvins. Aşa ne poruncesc morții noştri pentru întregirea Neamului, aşa ne cere glasul conştiinței şi al răspunderilor noastre față de generațiile de mâne, cărora trebue să le lăsăm neştirbit patrimoniul moştenit.

Pentruca această mare mişcare patriotică să se organizeze în cele mai bune condiții, s'a înființat Ministerul Frontului Renaşterii Naționale.

Guvernul anunță deasemeni mari înlesniri pentru familiile celor chemați să vegheze la hotare, concedii lunare pentru concentrați. Urmând programul de până acum, de înfăptuiri pentru binele obştesc, grija cea mare a guvernului se va îndrepta spre apărarea națională şi lucrările de căi de comunicație.

Prin unirea tuturor, «nu ne îndoim — spune apelul guvernului, — că scumpa noastră țară va putea învinge toate greutățile atât de covârşitoare ce-i stau în cale; că o vom putea ferì de nenorocirile unui război»...

Apelul găseşte în inimile româneşti, dorința vie de unire în jurul M. Sale Regelui, şi încrederea deplină în conducătorii țării.

Nr. 10.644/939,

Comunicat

Se aduce la cunoştință licențiaților în teologie, precum şi absolvenților de Academie, că în 27 Octomvrie a. c. se va ținea examen de capacitate preoțească, la Consiliul arhiepiscopesc.

Doritorii de a se prezenta la acest examen vor înainta până la 25 Octomvrie a. c. cerere la Consiliul arhiepiscopesc, însoțită de următoarele acte:

1. Extras de naştere,
2. Extras de botez,
3. Certificat de naționalitate,
4. Diploma de bacalaureat, ori de absolvirea unui seminar teologic,
5. Licența în teologie,
6. Dovadă că în timpul studiilor teologice a locuit în internat teologic,
7. Certificat că a satisfăcut legii Serviciului Social.

Sibiu, din şedința secției bisericeşti, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 26 Septemvrie 1939.

Consiliul arhiepiscopesc

Bibliografie

Nicodim, mitropolitul Moldovei: *Primele zile ale Creştinismului*, traducere după F. V. Farrar, editura sfintei mânăstiri Neamțu, 1938, vol. I 591 pg., vol. II 431 pg. şi vol III 477 pg.; traducerea face parte din Colecția „Ogorul Domnului", vol. XV, XVI şi XVII.

In decursul anului 1938 Inalt Prea Sfințitul Patriarh Nicodim, pe atunci mitropolit al Moldovei, ni-a dat pe româneşte, în editura tipografiei mânăstirii Neamțu, trei volume masive, cuprinzând monumentala operă a eruditului teolog englez F. V. Farrar, privitoare la apariția şi desvoltarea creştinismului.

Lucrarea de față stă în strânsă legătură cu alte două scrieri anterioare, tot de proporții uriaşe, datorite aceluiaşi reputat exiget şi istoric: „Viața lui Isus Hristos" (760 pag.) şi cu Viața şi opera sfântului apostol Pavel (1056 pg.). Toate aceste lucrări alcătuesc o singură serie care cuprinde cunoaşterea istoriei celor dintâi zile din viața creştinismului. In ele autorul îşi propune să trateze, pe rând, mai întâi despre personalitatea Mântuitorului, apoi despre cel mai mare apostol al Său, şi, în sfârşit, despre ceilalți apostoli şi întreaga Biserică creştină.

Ceace ne impresionează mai mult în această lucrare, este bogăția de amănunte cu cari autorul ne prezintă unele aspecte ale vieții sociale din acel timp, amănunte ce presupun o muncă temeinică de cercetător, cât şi o putere foarte fină de pătrundere a împrejurărilor de atunci.

Imensul material din studiul de care ne ocupăm e împărțit în 6 cărți, cu 43 capitole.

In primele capitole se dau prețioase amănunte asupra decăderii religioase şi morale a lumii păgâne. Păgânismul nu mai putea satisface trebuințele sufleteşti ale lumii antice. Setea păgânilor după o descoperire de sus, se făcea tot mai adânc simțită. Şi iată că tocmai în acest timp potrivit, la plinirea vremii, îşi face apariția în lume tânărul creştinism, care chiar dela început poartă în sine conştiința că e chemat să biruiască şi să stăpânească lumea.

Adânc pătrunsă de învățătura Mântuitorului, viața celor dintâi creştini se distingea printr'o largă şi atotcuprinzătoare iubire, bunătate şi blândețe, în contrast cu egoismul, răutatea şi cruzimea popoarelor păgâne, „Omul pentru om e lup", se spunea undeva la Plauțiu, iar creştinismul opunea acestei zicătoare păgâne cuvintele Domnului: „Iubiți pe vrăjmaşii voştri... rugați-vă pentru ceice vă supără şi vă prigonesc",

Nimic n'a uimit mai mult pe păgâni, nimic n'a fost aşa de nepriceput pentru dânşii ca iubirea aceasta dintre creştini. „Priviți, strigau ei, cum se iubesc unul pe altul. Ei se iubesc fără să se cunoască", (vol. I, pg. 219). Tot aci se pune în evidență şi atitudinea creştinilor față de moartea trupească, care nu mai este aşteptată cu frică, pentrucă ea este poarta ce ne deschide viața de veci.

In Cap. 7—17 se face o analiză detaliată referitoare la epistoliile sf. ap. Petru, insistându-se şi asupra vieții sale. Autorul se ocupă de afirmația că apostolul Petru ar fi fost episcopul Romei şi, bazat pe izvoare sigure, ajunge la concluzia că această afirmație este o curată născocire. Apostolul Petru n'a fost în Roma decât cu puțin timp înainte de moartea sa mucenicească, († 67).

Cartea III-a examinează creştinismul din Alexandria şi epistola către evrei, (Iudaismul, traducerea celor 70, filosofia alexandrină, Filon şi învățătura lui despre Logos, şcoala catehetică din Alexandria, epistola către evrei, măreția şi slava credinței).

Volumul al 2-lea tratează, cu lux de amănunte, despre viața şi activitatea altui strălucit propoveduitor al creştinismului, despre sfântul apostol Ioan, ucenicul cel iubit al Mântuitorului, supranumit şi Fiu al tunetului, pentru râvna lui înflăcărată față de Hristos.

Cap. 19 arată viața sfântului apostol Ioan înainte de Inălțare. Cap. 20 viața lui după Inălțare. Cap. 21 Tradiția despre ap. Ioan. Cap. 22—23 despre Apocalips. Cap. 24 Căderea Ierusalimului. Cap. 25 creşterea eresurilor. Cap. 26—31 epistolile sf. apostol Ioan.

Trei mari evenimente au influințat puternic scrierile sfântului evanghelist Ioan: prigoana lui Nero, isbucnirea războiului iudaic şi creşterea ereziilor. Dacă Apocalipsul este ecoul înspăimântător al isbucnirii persecuției lui Nero şi al căderii Ierusalimului, apoi epistolile şi Evanghelia nu sunt altceva decât ecoul ivirii eresurilor, adică al acelor sisteme greşite de gândire creştină, ce şi-au făcut apariția către sfârşitul veacului întâi şi începutul veacului al II-lea.

Vol. III cuprinde o altă fază a creştinismului primar, creştinismul între iudei. Cel mai măreț reprezentant al acestei faze de creştinism, care şi-a avut centrul în sfânta cetate până la dărâmarea ei, a fost sf. Iacob, fratele Domnului, episcopul Ierusalimului şi autorul epistolei sobornicești cu acelaşi nume.

In vol. III remarcăm următoarele capitole: Cap. 32 Fratele Domnului. Cap. 33 Viața şi caracterul sf. Iacob, Fratele Domnului, Cap. 34—35 epistola sobornicească a sf. Iacob, Cap. 36 este extrem de interesant. Apostolii Iacob şi Pavel despre credință şi fapte. Intemeiat pe cei mai cunoscuți şi buni exigeți, autorul rezolvă păruta contrazicere dintre cel mai de seamă reprezentant al creştinismului iudaic şi apostolul neamurilor cu privire la învățătura despre mântuire prin credință şi fapte.

Ultima parte din vol. III este consacrată luptei dintre păgânism şi creştinism. Deşi iubirea şi pacea sunt principiile de căpetenie pe cari le-a adus creştinismul în lume, cu toate acestea ele n'au putut fi impuse dintr'odată în viața omenirii. Ele aveau de biruit acele puteri ale întunerecului cari până atunci stăpâniseră în lume, şi fiindcă dominația lor se înrădăcinase adânc în viața omenirii antice, lupta era de neînlăturat. Chiar Mântuitorul a prevestit-o, când a prevenit pe ucenicii săi: „Să nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n'am venit să aduc pace, ci sabie", (Mat. 10, 34). O luptă sprigă îi aştepta pe umilii ucenici ai lui Hristos. „Şi veți fi urâți de toți pentru numele meu... vă vor da judecăți şi prin adunările lor vă vor bate. Şi celuice vă va ucide pe voi, i se va părea că prin aceasta aduce slujbă lui Dumnezeu".

Par'că niciodată nu s'a pomenit în istoria lumii, să stea una în fața celeilalte două puteri atât de inegale ca tânăra credință creştină cu vechiul păgânism. Ceva în aparență foarte mic vrea să doboare ceva în aparență foarte mare. De fapt tot ceace creştinismul putea opune păgânismului, era numai cuvântul, mărturisirea lui Hristos. Pentru creştini lupta aceasta era o luptă de conştiință. „Voi trebue să mărturisiți pentru mine", le poruncise Domnul şi într'adevăr au şi mărturisit pentru El cu cuvântul, cu pătimirile şi cu viața şi au câştigat biruința finală.

O înțelegere paşnică între cele două puteri nu era cu putință. Creştinismul apare ca descoperire dumnezeiască, ca adevărul absolut şi-şi reclamă pentru sine dreptul de a fi religia tuturor neamurilor, pentrucă el a adus mântuirea pentru toți oamenii.

O religie în plus, alături de celelalte, ar fi mai îngăduit păgânismul, cum îngăduise încă multe altele. Impăratul Alexandru Sever se purta cu gândul ca şi creştinismul să fie primit printre religiile statului roman, dar cu condiția ca el să nu fie decât o religie la rând cu celelalte şi să recunoască cultele păgâne existente. Noua religie însă, cu toată bunăvoința, nu putea primì o asemenea situație de toleranță. Ea era religia prin excelență, care le excludea pe toate celelalte. Hristos nu putea sta, în Panteonul din Roma, alături de Jupiter, Junona şi alte zeități păgâne, aşa precum adevărul nu poate sta alături de minciună. Domnul slavei cereşti nu putea să aibă nici un amestec cu Stăpânitorul întunerecului acestui veac.

Pacea nu s'a putut restabilì fără deplina biruință a creştinismului, pentrucă, după făgăduința Domnului, lui îi era dată stăpânirea peste lumea întreagă. Duhul cel rău al păgânismului a fost răpus, dupăce bântuise cu furie peste 300 de ani împotriva Bisericii creştine.

Omul chemat de Dumnezeu să pună capăt acestei lupte şi să deschidă o nouă èră în istoria omenirii, avea să fie marele

---

* FOIŞOARA *

BISERICA ŞI SERVICIUL SOCIAL

(3) (Sfârşit) de Pr. C. ZOICAN

Valorile religioase sânt bunuri mai pe sus de timp şi spațiu. Şi oamenii nu se pot transforma decât cu ajutorul acestor valori, cari sânt însăşi substanță oricărei culturi. De binefacerile culturii nu te poți bucura, decât numai dacă trăieşti în Dumnezeu, — singura paternitate spirituală a noastră, — şi poți creia cultură, numai dacă Dumnezeu trăieşte în tine.

Pentru toate generațiile, ce vin să desăvârşească în viața neamurilor un viitor de fericire şi prosperitate, valorile religioase trebue să constitue supremele şi permanentele lor năzuinți de împlinit, deoarece ele sânt singurele „bunuri" etern valabile prin care să păstrează şi sporeşte tezaurul spiritual al neamului: cultura. —

Din ambianța ideilor, satul, tineretul, munca şi cultura, pe care le-am analizat, reiese ca o încoronare a acestora *personalitatea*. Intr'adevăr, dacă în câmpul vieții româneşti a apăsat mai greu vre-o lipsă, a fost lipsa personalității. Adică lipsa acelora, „cari dincolo de sarcina retribuită, duce frenezia muncii şi a sacrificiului, a armoniei şi luminii. Omul cu sete de ideal care se sileşte să ridice din starea şi potențeze energia de muncă, de luptă de creație a poporului".

Eduard Spranger spune, că „structura unei personalități se întemeiază pe direcția dispozițiilor sale pentru o valoare oarecare". Aşa dar, personalitățile se deosebesc după predominarea valorii, în domeniul căreia îşi plasează „eul spiritual". Centrul personalității este determinat de trăirea valorii. Şi cum valorile sânt diferite, şi personalitățile diferă şi avem astfel: personalitatea religioasă, politică, economică, estetică şi sosială.

Dacă am analiza aceste personalități — însă aceasta ar depăşi cadrul conferinței — reiese că aceea, care se suprapune tuturor este fără îndoială „personalitatea religioasă". Căci ori cât de intens ar fi trăite fiecare din valorile amintite, nu se poate căpăta din izolarea lor un „senz total" al vieții şi lumii.

Acest senz, această concepție totală, nu o poate da decât religiozitatea. Ea conține valoarea supremă, căreia i se subordonează toate valorile — dând senz vieții ca totalitate. Ştiința nu poate cuprinde „totalitatea existenții". Senzul acestei totalități nu poate fi teoreticizat, ci trăit. Şi nu se trăieşte decât printr'o adaptare sinceră religioasă.

Personalitatea religioasă este omul a cărui structură spirituală este continuu îndreptată spre singurul izvor al vieții — spre Dumnezeu. Căutarea totalității lumii şi vieții în Dumnezeu presupune o atitudine de adânci frământări şi nelinişti. Dar cine a găsit această valoare superioară şi îşi sprijină viața pe ea, acela se simte fericit, mântuit.

Pe Dumnezeu, sub forma cea mai pură a sensibilității, — îl găsim mai apropiat, ca oriunde: în biserică. Altarul bisericii este pridvorul veşniciei, unde trebue adus tineretul nostru, ca să-l personalizăm, în sensul unei spiritualități totale. Atunci vom avea ceeace imperativul vremii şi al românismului cere, nu numai personalitetea socială, ci personalitatea încreştinată — botezată cu foc de sus. Personalitatea autentică trăieşte într'o societate spirituală, adecă în biserică. Numai o atare personalitate poate revoluționa viața poporului, scuturându-i jugul instinctelor primitive, ce desfigurează sufletul şi omoară în el însuşirile nobile. Şi bine ar fi dacă în fruntea acestei campanii de renaştere spirituală şi națională, pornită din organizația Serviciului social, ar sta ca putere de lumină şi orientare, mistica dar reala personalitate a lui Hristos. Căci dacă începutul ei presupune năcazuri, greutăți şi îndoieli, el ne spune „îndrăzniți, eu am biruit lumea. Şi orice veți cere în numele meu, se va da vouă".

Cu această analiză a „ideilor de temelie" pe care le-am găsit că se sprijină acțiunea Serviciului social, precum şi din modestele precizări ce le-am făcut din punct de vedere al încopcierii lor într'o concepție creştină — totalitară — vom încerca a sublinia concluziile

împărat Constantin, pe care Biserica îl cinsteşte întocmai ca pe sf. apostoli. Scopul lui era să statornicească pe viitor o legătură durabilă între stat, Biserică şi viaţa naţională, pentrucă-şi dedea samă că viaţa poporului fără lumina şi sarea creştinismului va cădea inevitabil într'o stricăciune de neîndreptat, (pg. 425). Multe lucruri mari şi neperitoare a făcut împăratul Constantin pentru Biserica creştină, de ale căror roade ne bucurăm şi azi.

Cred că nu putem încheia aceste note sumare, fără un cuvânt de caldă mulţumire pentru I. P. Sf. patriarh Nicodim, traducătorul acestei lucrări de valoare. I. P. S. Sa se arată a fi harnic cărturar şi cercetător al cuvântului evanghelic şi la adâncile sale bătrâneţe. De numele I. P. S. patriarh Nicodim sunt legate multe şi felurite lucrări. Pe lângă lucrările Sale pe teren biblic şi pastoral, iată că ne îmbogăţeşte literatura teologică cu o operă de mare însemnătate.

„Fiecare creştin, spune I. P. S. Sa, trebue să ştie, cum a venit creştinismul în lume, în ce stare era lumea la venirea lui şi ce lupte grozave a trebuit să ducă el până să cucerească, în parte, lumea şi să obţină strălucita sa biruinţă după trei veacuri şi mai bine de luptă cu cei mai înverşunaţi protivnici ai săi: iudaismul şi păgânismul", (pg. 430).

Limba întrebuinţată la traducere este frumoasă, uneori presărată cu cuvinte arhaice, vie şi sugestivă, încât cetind această lucrare, ţi se pare că eşti de faţă la întâmplări petrecute cu multe sute de ani înainte.

Atât după fondul ei, cât şi după forma redată prin iscusinţa traducerii, această carte poate fi citită cu acelaşi interes şi plăcere, atât de teologul de specialitate, cât şi de oricare dintre cucernicii slujitori ai sf. noastre altare. Pr. **Ioan Ilie**

A murit SIEGMUND FREUD

In zilele trecute s'a stins din viaţă, în Anglia, unde se refugiase după alipirea Austriei la Reich, faimosul medic şi profesor evreu Dr. Siegmund Freud, creatorul doctrinei psihologice numite *psihanaliză*.

A murit în vârstă de 83 ani şi a fost incinerat.

Doctrina lui cum se ştie constă în derivarea întregei vieţi psihice din libido, din tendinţa după satisfacţia sexuală. Omul nu e la temelie decât un neînfrânt instinct, o oarbă pornire sexuală. Toate celelalte manifestări şi produse ale omului nu sunt decât devieri şi disimulări ale pornirii pansexuale, impuse de societate. Cultură, religie, artă, morală, totul e mască, totul e deviere, sublimare a iureşului sexual. E cea mai trivială concepţie despre om. Temelia vieţii omeneşti n'ar fi după această concepţie decât o cloacă imundă, o murdărie fără pereche. Aceasta e adevărata „natură" a omului, sublimările sunt modificări, violentări ale naturii. Nu e de mirare deci dacă societatea contimporană influinţată de freudism, va etala cu neruşinată frivolitate sexualitatea ca ceeace-i „firesc", „normal", „natural", în opoziţie cu străduinţele morale, ca sforţări silnice, nefireşti.

Nici cel mai îndelungat răsboiu n'ar fi putut fi atât de catastrofal pentru viaţa omenirii, ca doctrina lui Freud.

Ce putem spune la moartea lui, decât să-i vedem curând şi doctrina topindu-se în neant, cum s'a topit trupul creatorului ei în foc.

INFORMAŢIUNI

Parastas. Marioara Muntean (Debu), mamă, Minerva Debu soră, şi protopopul Ioachim Muntean bunic, sdrobiţi de durerea pentru pierderea scumpului şi în veci neuitatului lor fiu, frate şi nepot Dr. Viorel Vasile Debu, fostul prim-procuror al parchetului Trei-Scaune, care a fost răpus de mâna criminală din Sf. Gheorghe, învită rudele, prietenii şi cunoscuţii a lua parte la slujba parastasului de şase luni, Duminecă în ziua de 8 Octomvrie 1939, la ora 11 a. m. în biserica ortodoxă de pe Groapă, strada Bisericii, din Sibiu.

Sfinţire de clopote. Consiliul eparhial al episcopiei ort. a Maramurăşului învită la praznicul creştinesc al sfinţirii clopotelor viitoarei catedrale episcopale din Sighet, ce se va săvârşi Duminecă în 15 Octomvrie 1939. — După o amuţire de peste 200 ani, clopotele episcopiei ortodoxe din Maramureş vor chema de nou la dreapta credinţă pe cei rătăciţi. — Programul praznicului cuprinde: în 14 Octomvrie [Cuv. Paraschiva]: vecernie cu priveghere la 6 ore d. a. în capela reşedinţei episcopale; în 15 Oct. tot acolo: liturghie arhierească, la 9 ore dimineaţa. La 11 ore dim. procesiune la clopotniţă şi sfinţirea clopotelor. Apoi recepţii şi masă comună.

Moartea unui vechi luptător. La Cluj s'a stâns din viaţă publicistul, luptător naţionalist, *Lucian Bolcaş* în vârstă de 63 de ani. Bihorean de naştere, a avut parte, ca bun român pe vremea stăpânirii trecute, de aspre şi multe prigoniri, pe care le-a îndurat cu resignare şi în nădejdea unui viitor mai bun. Veşnică să-i fie amintirea!

† Lucreţia Todea n. Ilieşiu, soţie de preot şi învăţătoare, a încetat din viaţă în ziua de 3 Octomvrie 1939, în al 30-lea an al vieţii şi în al 5-lea an al fericitei sale căsătorii. A fost înmormântată în 5 Oct., în cimitirul ortodox român din Dumbrăveni. Veşnică să-i fie pomenirea!

STIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 8 Octomvrie 1939, va predica Părintele Rector *D. Stăniloae.*

Şedinţele Consistorului mitropolitan

Marţi, 3 Oct. a. c., s'au ţinut la sediul Mitropoliei din Sibiu, şedinţele consistorului mitropolitan. Au participat: I. P. S. Mitropolit Nicolae, PP. SS. Lor episcopii Nicolae Colan, Dr. Andrei Magier, Dr. Vasile Lăzărescu şi Dr. Nicolae Popoviciu, dnii miniştri Dr. Silviu Dragomir, Dr. N. Zigre, dl Ioan Lapedatu, PP. CC. Lor Dr. Seb. Stanca, Romul Ancuşa, Dr. G. Ciuhandu, Tr. Scorobeţ, Dr. V. Bologa, Em. Cioran, Gh. Maior, Dr. G. Proca, dnii Dr. Nic. Comşa, Dr. Lucian Borcia, I. Sandu.

I. P. S. Mitropolit deschizând şedinţa plenară la ora 11 spune în rezumat următoarele:

Veneratul Consistor mitropolitan se întruneşte — de astădată — în împrejurări deosebit de critice. Statele şi naţiunile cele mai mari sunt din nou în răsboi. Primejdiile grave ne încunjură şi pe noi. Să ne încredem însă în bunul Dumnezeu, care nici odată nu ne-a părăsit şi să avem încredere în vrednicia şi în puterile de viaţă ale neamului nostru, care a străbătut prin atâtea primejdii. Să ne rugăm lui Dumnezeu să ne aibă în paza Lui cea sfântă şi tare.

Am îndurat o mare durere prin asasinarea primului ministru, Armand Călinescu, un bărbat de stat de deosebită perspicacitate şi energie. Infierăm odioasa crimă şi în semn de pioasă amintire să păstrăm un minut de reculegere. Să ne strângem în timpurile aceste grele cu toţi în jurul iubitului şi înţeleptului nostru Suveran, care veghează la cârma Ţării şi o conduce cu o minunată destoinicie.

I. P. S. Sa salută pe membri prezenţi şi în deosebi pe domnii consilieri onorifici, Nicolae Zigre, ministrul cultelor şi Dr. Silviu Dragomir, ministrul pentru minorităţi.

S'au discutat apoi mai multe chestiuni importante interesând viaţa bisericească a mitropoliei ardelene. De pildă: chestiunea convocării congresului mitropolitan la o dată pe care o va fixa Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae, dat fiind că împrejurările actuale nu permit ţinerea lui la data statutară de 15 Octomvrie a. c., chestiunea organizării bisericeşti şi şcolare a credincioşilor români din Banatul iugoslav pe temeiul convenţiei încheiată în 1932 ş. a. In mod deosebit consistorul mitropolitan s'a ocupat cu chestiunea episcopiei de Timişoara, a cărei înfiinţare se proectează, şi cu noua arondare a eparhiilor în cazul că se va înfiinţa.

S'a accentuat însă că dacă se va purcede la înfiinţarea acestei episcopii, lucrul să se facă cu respectarea tuturor dispoziţiilor legii şi a statutului bisericesc.

Tot în aceeaşi zi s'a ţinut şedinţa Reprezentanţei „Fundaţiunii Gojdu" la care au participat, afară de ierarhii ardeleni amintiţi, dnii: Anton Mocionyi, Ioan Lapedatu, Dr. Silviu Dragomir, ministru pentru minorităţi, Dr. N. Zigre ministrul cultelor, Dr. G. Dobrin, Dr. Sextil Puşcariu, Dr. Coloman Poinar, prot. E. Cioran.

Reprezentanţa a luat cunoştinţă de declaraţia ministrului preşedinte ungar şi a ministrului de externe cu ocazia deschiderii sesiunii parlamentare, la 15 Sept. a. c., că în programul sesiunii s'a luat şi ratificarea acordului încheiat între România şi Ungaria la 27 Oct. 1937 referitor la reglementarea definitivă a afacerilor „Fuudaţiunii Gojdu". S'a decis să se facă o nouă intervenţie pentru a se accelera ratificarea.

Cu această ocazie Reprezentanţa a primit literile fundaţionale ale donaţiunii Dr. Nicolae Vecerdea prin care lasă 2 milioane lei pentru burse pe seama elevilor dela liceul „Gh. Lazăr", ca fundaţiune aparte, administrată de Reprezentanţa „Fundaţiunii Gojdu", în semn de gratitudine pentru bursa de care a beneficiat dela această Fundaţiune.

La sfârşitul şedinţelor I. P. S. Sa a dat o masă în cinstea participanţilor.

Nr. 80/1939. (81) 1—1

Publicare de licitaţie

Parohia ortodoxă română Şesuri, jud. Hunedoara, dă în licitaţie publică, în ziua de *Joi, 12 Octomvrie 1939*, ora 11 a. m., cu oferte închise, în localul oficiului parohial, edificarea bisericii, conform planului şi devizului estimativ aprobat de P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu Nr. 10.561—1939 Ep.

Ofertele se vor face pentru întreaga lucrare prevăzută în deviz şi conform condiţiunilor din caetul de sarcini.

Participanţii vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% din valoarea devizului în numerar sau efecte publice garantate de stat.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât măestri sau antreprenori cari pot dovedi cu certificate în regulă că au mai executat astfel de lucrări în condiţiuni bune.

Planul, devizul şi caetul de sarcini pot fi văzute în fiecare zi la oficiul parohial Şesuri.

Parohia nu plăteşte nimănui spesele de deplasare.

Şesuri, la 2 Octomvrie 1939.

Circo Petru epitrop — **Nicolae Tebieş** paroh

următoare: Biserica noastră întotdeauna şi-a dat binecuvântarea sa cea cerească asupra acţiunilor pornite spre ridicarea şi fericirea poporului nostru, a cărui mamă este.

Pe lângă funcţionarea sa harică, biserica noastră a fost şi este şi o formidabilă forţă culturală şi socială.

Privind trecutul neamului vedem că lumina cărţii şi culturii a pătruns, în sufletul poporului, odată cu evanghelia Domnului.

Pentru noi biserica a fost şi este, singura fereastră deschisă către cer, către ideie, către divin. Oricum s'ar prelungi viaţa noastră în activităţile de toate zilele, în intimitatea noastră păstrăm frumuseţea bisericii spirituale, din satul copilăriei poleit cu aurul amintirilor nevinovate. Această „frumuseţe" care nu are graiu în slova măiastră, este isvorul pururea proaspăt de viaţă al puterii noastre de inspiraţie şi creaţie.

Ea este puterea mistică care cheamă la matcă pe răzleţul ce s'a desprins şi depărtat de adevăratul „centru al vieţii". Pentru aceea, marea ofensivă ce s'a pornit pentru luminarea şi ridicarea culturală a satelor, înainte de a fi purtată în numele nu ştiu cărui ingenios sistem — sau metodă sociologică, — trebue dusă în numele bisericii. Renaşterea culturii româneşti este un apanaj al bisericii, şi ea este singura capabilă să dea obiectivul şi criteriul acestei culturi, în această ţară.

Reformele mari sociale cari doresc să poarte pecetea eternităţii, trebue să se fundamenteze pe eternitatea principiilor morale şi sociale ale evangheliei lui Hristos, a cărui vistiernică este biserica. Căci, deasupra oricărei concepţii omeneşti — oricât de minunat întocmită ar fi — pentru realizarea binelui şi fericirii, biserica, prin concepţia sa, prin organizarea sa harismatică, se ridică dela pământ la cer, dela vremelnic la veşnic. Ea a rămas singură credincioasă „idealului evanghelic" şi aspiraţiilor nobile ale neamului nostru. In întocmirea ei se găsesc pururea mijloacele necesare „renaşterii în duh şi adevăr".

Cu fiecare clipă ce se scurge pe vadul vremii, biserica prin revărsările harului de sus adaugă lumină nouă vieţii, şi ca un sculptor inspirat de frumuseţea paradisiacă, cu dalta înţelepciunii divine desăvârşeşte în blocul tainic sufletesc al neamului, forme de înaltă expresie spirituală, în care fuzionează „realul" cu „idealul", omul cu divinul.

Biserica noastră a părăsit de mult palatul de fildeş, şi sub acţiunea unei fructuoase misiuni sociale a luptat, şi a lucrat, la promovarea progresului social, cultural, moral şi economic al societăţii româneşti. Prin amvon, prin asociaţiile religioase-culturale ca „Astra", FOR-ul, Reuniunile de femei, Societatea „Sfântul Gheorghe", „Oastea Domnului", Casele culturale parohiale, a pus în circulaţie şi în faptă virtuţile creştine, cari fac pe om după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, dând în felul acesta societăţii o finalitate divină.

O concepţie, după care omul şi societatea au o finalitate numai temporală, nu poate da problemei sociale o soluţiune suficientă şi eficace.

Numai atunci, când se porneşte dela o credinţă în finalitatea extra-fenomenală, supra-temporală a omului şi societăţii, se pot găsi soluţiuni reale şi valabile.

Orice problemă socială este în primul rând o problemă spirituală. Soluţiunea ei constă în restauraţia spiritualităţii religioase în cuprinsul ei, pe care o dă numai biserica, prin mistica colaborare dintre puterile omului şi harul lui Dumnezeu.

Preoţimea română a fost şi este prezentă, cu crucea în frunte, în orice luptă, în orice întreprindere de renaştere şi fericire a poporului nostru. Ea este conştientă — precum ar trebui să fie toţi — că „cine are în el lumina lui Hristos, are lumina vieţii" şi „cine merge sub semnul crucii, spre morţii trecutului merge, de fapt spre principiul de viaţă, din viitor. Iar cine se integrează — cu orice acţiune — în biserică, intră cu adevărat în veşnica familiaritate morală a neamului său".

Pr. **C. Zoican.**

Cel ce vorbeşte în numele lui Dumnezeu, trebue să şi facă ce porunceşte el. Când nu face, nu-l pedepseşte omul, ci însuşi Dumnezeu.

Pentru a te mântui niciodată nu este prea târziu. Pentru a păcătui totdeauna este prea devreme.

Nr. 1003/1939 (79) 1 3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I, **Poiana Mărului I,** protopopiatul Bran, devenită vacantă prin pensionarea octogenarului preot Moise Micu, publicăm concurs, în înţelegere cu consiliul parohial, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesie parohială 6 jugăre pământ.
3. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/929.

Cererea de concurs, provăzută cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a candida, dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se va înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptmăritor.

Zârneşti, jud. Braşov, 1 Oct. 1939.

Vasile Stoicanea
protopop

Nr. 900/1939 (68) 3—3

Concurs

Publicăm din nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei **Sohodol, biserica veche,** de cl. I-a, protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Valarul dela stat.
2. Venitele stolare, aprobate de Venerabilul Consiliu arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Cererea de concurs, provăzută cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a candida dela Venerabilul Consiliu arhiepiscopesc, se va înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptmăritor.

Zârneşti, jud. Braşov, 24 August 1939.

Vasile Stoicanea
protopop

Nr. 1471/1939 (67) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a **Lunca Câlnicului,** protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială de 10 jugăre arător de cl. II şi III.
3. Stola obişnuită.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare şi de încuviinţarea Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc de-a concura, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Sf. Gheorghe în termenul dat.

Candidaţii se vor prezenta, pe lângă prealabila aprobare a oficiului protopopesc, într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a servì, a cânta şi predica în biserică şi pentru a fi cunoscuţi de credincioşi.

Sf. Gheorghe, 21 August 1939.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial

Aurel Nistor
protopop.

Nr. 10110/1939 [75] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului II de cântăreţ bisericesc în parohia **Satulung,** biserica Adormirea Maicii Domnului. Cel ales va primì:

1. Leafă lunară dela parohie — până ce va fi trecut în bugetul statulu, — 1000 lei.
2. Jumătate din sesiunea cantorală adecă $1^1/_2$ jugăr fânaţ.
3. Taxele obişnuite la diferite servicii bisericeşti în săptămâna care va fi la rând.

Termenul concursului este de 15 zile dela data publicării în Telegraful Român. Candidaţii trebue să aibă Diplomă de cântăreţi bis. eliberată de către Şcoala de cântăreţi bisericeşti.

Sibiu, la 15 Septemvrie 1939.

Consiliul arhiepiscopesc

---

(80) 1—1

Publicare de licitare

Parohia ortodoxă română Reciu-Sibiu vinde prin licitaţie publică 22 stânjini lemne, esenţă stejar, pentru stâlpi şi foc.

Licitaţia se va ţinea în ziua de *15 Octomvrie 1939,* ora 2 p. m. la faţa locului, capul satului de sus.

In caz că nu se prezintă cumpărători, vânzarea se amână pe Dumineca următoare.

Cu consensul consiliului parohial:

Pr. **Aurel Străuţ** paroh — **Ioan Cândea** epitrop I

Nr. 421/1939 [73] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa II-a (doua) **Deal** din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în „Telegraful Român".

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Locuinţă în natură.
2. Sesiune parohială $4^1/_2$ jugăre arător.
3. Una ferie must de fiecare casă.
4. Taxă la sfinţirea caselor (Bobotează) 10 lei.
5. Venitele stolare obişnuite în comună.
6. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox-român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox-român al Sebeşului în înţelegere cu consiliul parohial.

Sebeş-Alba, 29 August 1939.

Dr. **Vasile Oană,**
protopop

Nr. 938/1939 [77] 3—3

Concurs repeţit

Pentru intregirea parohiei de cl. III-a **Dridif,** protopopiatul Făgăraş se publică din nou concurs, în baza ordinului Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 4419/1939, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela Stat.
2. Sesiunea parohială; arătură 3 măsuri; fânaţ 1 jug. 800 st. p.; iarba din cimitire şi curtea bisericii.
3. O ferdelă de bucate dela ficcare gazdă sau echivalentul în bani după piaţa Făgăraşului.
4. Stola uzitată în parohie.

Cererile de concurs, însoţite de certificatele de studii, şi de încuviinţarea de candidare a autorităţii superioare bisericeşti, se vor înainta oficiului protopopesc al Făgăraşului în termenul deschis.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabilă înştiinţare a oficiului protopopesc, în parohie în Dumineci şi sărbători pentru a se face cunoscuţi poporului.

Făgăraş, la 16 Septemvrie 1939.

Pavel Borzea
protopop.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Cântarea religioasă ca element al cultului divin ortodox

— Dintr'un capitol al tezei de licenţă susţinută la facultatea teologică din Cernăuţi în 30 Octomvrie 1937 —

Cultul creştin ortodox este mijlocul cel mai bun al Bisericii, al comunităţii ş al omului singuratic, de exteriorizare a sentimentelor adoraţiunii aduse lui Dumnezeu; de susţinere şi propagare a vieţii creştine ortodoxe şi de sfinţire şi unire cu Dumnezeu-Creatorul, (Conf.: Dr. V. Mitrofanovici: Liturgica Bisericii dreptcredincioase răsăritene, prelucrată şi editată de Dr. T. Tarnavski, pg. 9 şi urm.).

De-aici deducem *întreitul* scop al cultului divin:

1. Scopul *latreutic* (λατρεία), în baza căruia omul creiat se simte dator să mulţămească Creatorului, prin rugăciuni, aducerea sa la existenţă; să preamărească bunătatea Lui; să se plece cu smerenie în faţa atotputerniciei Sale, şi să ceară cu umilinţă ajutorul divin;

2. Scopul *edificator,* adică al susţinerii, întăririi şi propagării vieţii religioase, (Conf. Dr. V. Mitrofanovici: op. cit. pg. 11).

Dacă sentimentele vieţii sufleteşti caută să se manifesteze prin acte vizibile, tot astfel şi actele externe produc şi întăresc fenomene interne. Cu cât actul extern este mai puternic, cu atât fenomenul intern produs de el este mai profund şi de durată mai lungă. Şi, dacă această lege e valabilă în fenomenele externe de orice natură, atunci cu atât mai mult cultul divin ortodox, tezaurul de extraordinare frumuseţi, influenţează puternic viaţa sufletească a omului;

3. Al treilea scop al cultului divin este *realizarea în om a mântuirii,* adusă de Hristos, *sfinţirea* omului şi *unirea* lui cu Dumnezeu. Sfinţirea şi unirea omului cu Dumnezeu se realizează în cultul creştin ortodox prin credinţa manifestată în iubire; prin viaţa creştină virtuoasă „pe drumurile ei de izbândă şi în momentele şi episoadele centrale ale lucrării ei morale şi spirituale", (Revista Teologică Nr. 1, Ian. 1937, pg. 5), prin neîncetata meditaţie şi rugăciune şi în legătură cu acestea prin darurile creştine de mântuire, sfintele misterii şi în special prin misterul sfintei euharistii, (Conf. Dr. V. Mitrofanovici: op. cit. pg. 12.

Din însuşirile cultului divin, arătate, deducem, că baza cultului divin — al cărui centru este liturghia cu misterul euharistiei — este pusă de însuşi Iisus Hristos.

Pusă baza cultului divin creştin de Iisus Hristos, rămâne să fie desvoltat de Biserica Sa. Că desvoltarea cultului creştin compete Bisericii, este de sine înţeles, deoarece „cultul creştin e acel element, în care şi prin care Biserica îşi împlineşte o parte esenţială a menirii sale dumnezeeşti", (Dr. V. Mitrofanovici: op. cit. pag. 3—4).

După aceste consideraţii asupra cultului creştin ortodox, trec la cea mai impresionantă formă a lui: *cântarea bisericească ortodoxă.*

Voi descrie, în linii generale, fiinţa cântării bisericeşti şi felul cum a luat naştere în practica cultului divin.

Cuvântul, în sens larg, este mijlocul de împărtăşire a sentimentelor noastre acelora cu care vieţuim. In sens restrâns, — şi raportat la Dumnezeu care ne-a creiat cel mai scump organ al cuvântului: limba, — este mijlocul cel mai potrivit de exprimare a sentimentelor religioase, „este mediul cel mai frumos de-a manifesta iubirea noastră către Dumnezeu", (Dr. V. Mitrofanovici: op. c. pg. 14).

Sufletul omenesc este capabil de sentimente atât de puternice, încât cuvântul vorbit e rece şi neputincios, ca să poată exterioriza aceste emoţii ale vieţii afective. Ş'atunci, la acest hotar de mărginire a sferei cuvântului vorbit, intervine alt factor de exteriorizare a sufletului: *cântarea.*

Cântarea este maestrul ce conduce ideile pătrunse de cele mai puternice sentimente; este culmea pe care se poate urca sufletul omenesc şi depe aripile căreia loveşte prin vibraţiunile coardelor sale, cu tonurile armonioase, sufletele ascultătorilor.

Sufletul omenesc ca sediu al fenomenelor vieţii interne are idei atât din domeniul vieţii profane, cât şi idei religioase. Ideile religioase constituesc — atât prin intensitatea cât şi prin durata lor, — principiul fundamental al vieţii omeneşti. Ele sânt baza tuturor celorlalte fenomene ale vieţii psihice. Intensitatea lor este exteriorizată prin cântarea bisericească.

Cât priveşte *începutul* cântărilor bisericeşti, ele erau întrebuinţate în cultul creştin încă din sec. I. d. Hristos şi formau mijlocul cel mai bun prin care creştinii adunaţi pentru aducerea jertfei necrunte, îşi exprimau entuziasmul religios. Dovezi despre acest fapt ne dă apostolul Pavel în epistola sa adresată Efesenilor cap. 5 v. 19: „Vorbind între voi în psalmi şi laude şi cântări duhovniceşti, lăudând şi cântând întru inimile voastre Domnului". Tot aşa vorbeşte în ep. I către Corinteni Cap. 14, v. 26: „Ce este dar fraţilor? Când vă adunaţi fiecare dintre voi psalm are, învăţătură are, limbă are. Toate spre zidire să se facă".

Pliniu în raportul său către Traian afirmă despre creştini acestea: „Creştinii nu fac nici un rău, ci mai vârtos se obligă foarte riguros a face bine şi că vina lor cea mai mare... este numai că se adună în o zi anumită şi prin un imn executat alternativ laudă pe Hristos ca Dumnezeu, („carmenque Cristo quasi deo dicere invicem), (Eusebiu Popovici: Istoria bisericească universală, trad. de Atanasie Mironescu, cartea I, ediţia II, 1925, pg. 125).

Din cuvintele apostolului Pavel reiese că creştinii cântau în adunările lor religioase atât rugăciuni din V. T. psalmi şi laude, cât şi cântări sau ode spirituale, în care bărbaţi pioşi şi inspiraţi îşi exprimau în formele poeziei sentimentele cele mai sublime deşteptate de învăţătura divină a lui Iisus Hristos.

Dovezi, despre întrebuinţarea psalmilor şi a cântărilor de laudă în cultul divin al primelor secole, ne dau, afară de cele citate, şi scriitorii bisericeşti. Astfel, despre întrebuinţarea psalmilor spune Tertulian următoarele: „Sonant inter duos psalmi et hymni, et mutuo se provocant, quis melius Deo suo canat", (Tertuliani: Liber II ad uxorem c. 9 la Migne Patrollat T. I, pg. 1417).

Iar cântările de laudă sânt recomandate între alţii de Sf. Atanasie: „διάφαυμα, δὲ λέγετέ εὔλογεττε παντα τα εργα κυρίου, τὸν κύριον... (Athanas, de Virginitate n. 20 Migne, Patrol. gr. T. XXVIII p. 276), — (Conf. Dr. V. Mitrofanovici pg. 301).

Pe lângă psalmi şi imne de laudă erau cântate în primele veacuri creştine, la cultul divin, şi imnele spirituale, aceasta o spune clar evanghelistul Ioan în Apocalipsa, capitolul 5, v. 8, când zice:

„Şi când au luat cartea, cei vieţuitori şi cei 24 bătrâni au căzut înaintea Mielului, având fiecare alăute şi năstrăpi de aur pline de tămâieri, care sânt rugăciunile sfinţilor".

Avem astfel dovezi despre începuturile cântărilor bisericeşti în cultul divin, începuturi care sânt pe cât de modeste până la Constantin cel Mare, pe atât de ample şi vădit întrebuinţate după Constantin, timpul de glorie al Bisericii creştine.

Pr. **Petru Comaniţă**

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei Arhidiecezane